

RINGEBU KOMMUNE
Hanstadgata 4
2630 RINGEBU

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ingrid Skauge-Skogheim, 62 55 11 30

Svar på søknad om status som typisk turiststed - Ringebu og Fåvang sentrum, Ringebu kommune - Delvis innvilget

Statsforvalteren viser til søknad av 13.5.25. Det er søkt om at Ringebu og Fåvang sentrum gis status som typisk turiststed hele året. En slik godkjenning innebærer at butikkene i Ringebu og Fåvang sentrum vil kunne holde åpent på søndager hele året.

Statsforvalteren beklager den lange saksbehandlingstiden.

Statsforvalterens avgjørelse:

Statsforvalteren godkjenner Ringebu og Fåvang sentrum som typisk turiststed deler av året.

Statsforvalteren godkjenner Ringebu og Fåvang sentrum som typisk turiststed for følgende perioder:

- Vinterferien, dvs. uke 7, 8 og 9
- Påskeferien, dvs. fra palmesøndag til og med 2. påskedag
- Sommerferien, dvs. fra 15. juni til 31. august
- Høstferien, dvs. uke 40 og 41
- Juleferien, dvs. fra uke 52 til og med uke 1.

Bakgrunnen for saken:

Ringebu kommunestyre vedtok 18.2.25 følgende i sak 011/25:

«Ringebu kommune søker Statsforvalteren om status som «typisk turiststed» hele året etter lov om helligdager og helligdagsfred, § 5, sjette ledd, for Ringebu og Fåvang sentrum.»

Det følger videre av saken at utgangspunktet for søknaden er et ønske fra aktørene i dagligvarehandelen i kommunen om at Ringebu kommune skal søke om godkjenning av tettstedene som typisk turiststed, og med dette legge til rette for søndagsåpne butikker. Det fremgår av fritidsboligundersøkelsen som er vedlagt søknaden at Ringebu, i 2022, hadde nær 4400 fritidsboliger. Det fremgår av fritidsboligundersøkelsen at 7,5 prosent av de som har svart på undersøkelsen er lokalbefolkning, dvs. at de har fast bostedsadresse i kommunene Ringebu, Sør-Fron eller Nord-Fron. Det fremgår også av dokumentasjonen som er oversendt av kommunen at Ringebu er en stor reiselivskommune og at det er mange besøkende gjennom året, med stor

tilstrømming i alle ferier, gjennom etterjulsvinteren og om sommeren. Kommunen skriver at flere oppholder seg oftere og lenger i fritidsboligene sine og at landsbyen Ringebu er et besøksmål i seg selv. Videre vises det til Ringebu stavkirke og Ringebu prestegard som store attraksjoner i Gudbrandsdalen. Det vises også til at Ringebu har et variert og økende tilbud av aktiviteter, sommer som vinter. Det nevnes her for eksempel sykling, turstier, badeplasser, fisking, skiløyper og alpintilbud. Butikkene har en økt omsetning av ulik grad i de større ferieperiodene.

Statsforvalteren mottok søknaden 13.5.25. Søknaden ble sendt på høring 22.5.25 til Innlandet politidistrikt, Handel og kontor region Innlandet, Arbeidstilsynet Indre Østland, NHO Innlandet og Ringebu kommune.

Innen høringsfristen 23.7.25 mottok Statsforvalteren høringsuttalelse fra Arbeidstilsynet, Handel og kontor Norge og Per Ove Hagestuen. Arbeidstilsynet har ingen innvendinger til at områdene godkjennes som typisk turiststed hvis Statsforvalteren vurderer at vilkårene for dette er oppfylt. Handel og kontor mener søknaden bør avslås og viser blant annet til at de mener at personer som benytter seg av fritidsboliger ikke kan anses som turister og da ikke kan danne grunnlag for dispensasjoner. Videre mener de at det allerede er tilstrekkelige muligheter for handel de øvrige dagene og at handlingsrommet for næringen til å ha vide åpningstider er stort. Per Ove Hagestuen mener at søknaden bør avslås og skriver blant annet at saken er fremtvunget av noen få sentrale næringsaktører i kommunen, ikke dagligvarehandelen, fritidsinnbyggerne eller de fastboende og at de ansatte ikke ønsker dette. Hagestuen sitter i kommunestyret i Ringebu kommune og representerer Senterpartiet.

Statsforvalteren sendte 27.5.25 et brev til kommunen og ba om mer opplysninger i saken. Det ble her bedt om at kommunen oversender mer dokumentasjon på omsetning for butikkene i de aktuelle områdene, mer spesifikt omsetningstall for 2023, 2024 og 2025, fordelt på uker. Det ble også bedt om at kommunen differensierte mellom omsetningstallene for Ringebu og Fåvang sentrum. Kommunen oversendte de etterspurte opplysningene i e-post av 23.9.25.

Det vises til de øvrige dokumentene i saken for ytterligere opplysninger.

Statsforvalterens vurderinger:

Statsforvalteren har myndighet til ved forskrift å fastsette at et område skal regnes som typisk turiststed, jf. Helligdagsfredloven § 5 sjette ledd, som lyder som følger:

«Statsforvalteren kan etter søknad fra kommunen ved forskrift bestemme at et område skal regnes som typisk turiststed, se annet ledd nr. 4, for hele året eller deler av året. Som typisk turiststed kan bare regnes område der salget i de aktuelle periodene hovedsakelig skjer til turister.»

Om hva som er et typisk turiststed sier lovforarbeidene til helligdagsfredloven¹ følgende på side 8:

«Med typiske turiststader er i første rekkje meint mindre stader der salet i periodar hovudsakleg skjer til turistar. Det er her tenkt på stader der dei faste innbyggjarane er få i forhold til talet på tilreisande/besøkjande i løpet av året, eksempelvis stader som Beitostølen, Geiranger, Geilo og Lyngør. Ein typisk turiststad treng ikkje omfatte heile kommunen. Ein typisk turiststad er dessutan kjenneteikna ved at dei næringsdrivande ofte er avhengige av turistsesongane, da kundegrunnlaget er for lite til at dei kan overleve av sal til fastbuande. Også utsalsstader i mange byar og på større stader kan oppleve omsetningsauke i turistsesongen, men denne auken kan

¹ Ot.prp.nr. 11 (2002-2003)

neppe seiast å vere så vesentleg at han kan danne grunngevinga for å gi løyve til søn- og helgedagsøpe.

Det er vidare eit vilkår at salet i periodar hovudsakleg skjer til turistar, jf § 5 sjette ledd. Kor lang denne perioden må vere, og kor stor del av omsetninga som må skje til turistar i denne perioden, må avgjerast konkret i kvart enkelt tilfelle.»

Som det fremkommer av lovens ordlyd og dens lovforarbeider er typiske turiststeder mindre steder hvor salg i hovedsak skjer til turister. Det er sentralt at en stor andel av salget skjer til turister i sammenligning med salget til fastboende, i det minste i visse perioder.

Hva som anses som turist er ikke definert i loven eller lovens forarbeider. I NOU 2017:17 «På ein Søndag?», som gjelder forslag til endring i helligdagsfredloven § 5, er det i punkt 5.5.15.3 lagt til grunn en viss definisjon begrepet:

«Forarbeida skil ikkje uttrykkeleg mellom turistar og vegfarande, til dømes folk på veg over fjellet til konfirmasjon. Når forarbeida nemner Beitostølen, Geiranger, Geilo og Lyngør, bør det likevel vere rimeleg klart at det er tale om plassar som turistar har som reisemål, ein destinasjon, ikkje ein plass der folk tek ein triveleg, fin, lønnsam eller innhaldsrik pause på vegen.»

Statsforvalteren legger til grunn at personer som oppholder seg på hytter er å anse som turister. Hvorvidt salget i hovedsak skjer til turister, er vanskelig å dokumentere. Det som i størst grad vektlegges er omsetningstall, antall fritidsboliger opp mot fastboende og andre aktiviteter i områdene. Det er omsetningstall som i størst grad gir en pekepinn på om salg i hovedsak skjer til turister.

Statsforvalteren har i sin vurdering lagt vekt på opplysninger og dokumentasjon som er lagt frem fra kommunen, samt tall fra SSB. Antall fritidsboliger er i 2025 i følge Statistisk sentralbyrå 4538². SSB oppgir videre at Ringeby kommune i 2025 har 2165 boliger og 4399 innbyggere. Ringeby og Fåvang sentrum ligger således i en kommune med ca. dobbelt så mange fritidsboliger som helårsboliger og med stor turistaktivitet hele året. Ringeby og Fåvang sentrum er vurdert hver for seg, men nærheten mellom de to stedene er også tillagt vekt i vurderingen.

Ringeby sentrum skiller seg noe fra Fåvang sentrum ved at stedet, som kommunen skriver, er et besøksmål i seg selv. Det er et noe større sted, der er flere butikker, og det tiltrekkes flere turister dit i løpet av året og fra flere destinasjoner enn til Fåvang. Fåvang er særlig et handelsområde for turister i Kvitfjell-området og Fåvang-østfjell. Statsforvalteren har i sin vurdering lagt vekt på opplysninger og dokumentasjon som er lagt frem fra kommunen som viser at det er en betydelig økt omsetning i bestemte perioder hos dagligvareforretningene i både Ringeby og Fåvang sentrum. Selv om omsetningen for Fåvang sentrum er noe mindre enn Ringeby, vises det en stor økning i de samme periodene som for Ringeby sentrum. Omsetningen for Ringeby og Fåvang sentrum viser en stor økning i periodene påske og juleferie, mens det også viser en markant økning i forbindelse med vinterferien, sommerferien og høstferien. Statsforvalteren finner det dokumentert at dette blant annet har sammenheng med at det er et betydelig antall fritidsboliger i kommunen og i fjellområdene omkring, og vilkåret om at salget i perioder av året i hovedsak skjer til turister, er oppfylt. Øvrig aktivitet i området støtter også opp om dette.

² [Kommunefakta Ringeby – SSB](#)

Statsforvalteren vurderer på bakgrunn av den dokumentasjon som foreligger at Ringebu og Fåvang sentrum ikke oppfyller kravene i helligdagfredloven § 5 sjette ledd for hele året. Statsforvalteren har likevel, etter en konkret vurdering, kommet frem til at vilkårene er oppfylt for at Ringebu og Fåvang sentrum kan regnes som typisk turiststed deler av året. Statsforvalteren tillater at Ringebu og Fåvang sentrum regnes som typisk turiststed i vinterferien, påsken, sommerferien, høstferien og juleferien.

Periodene det gjelder er:

- Vinterferien, uke 7, 8 og 9
- Påsken, fra og med palmesøndag til og med 2. påskedag
- Sommerferien, fra og med 15. juni til og med 31. august
- Høstferien, uke 40 og 41
- Juleferien, fra og med uke 52 til og med uke 1.

Vedtaket er en forskrift og kan ikke påklages.

Forskriften kunngjøres i Norsk Lovtidend i henhold til reglene i forvaltningsloven § 38.

Med hilsen

Anne Kathrine Fossum (e.f.)
kommunal- og samordningsdirektør

Jo-Bjørner Haugen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Forskrift om Ringebu og Fåvang sentrum som typisk turiststed, Ringebu kommune, Innlandet